

Iekšlietu ministrija

Čiekurkalna 1. līnija 1 k-2, Rīga, LV-1026; tālr. 67219263; fakss 67829686; e-pasts: kanceleja@iem.gov.lv; www.iem.gov.lv

Rīgā

12. 08. 2015 Nr. 1-28/1896

Saeimas Parlamentārās izmeklēšanas komisijai par Latvijas valsts rīcību, izvērtējot 2013.gada 21.novembrī Zolitūdē notikušās traģēdijas cēloņus, un turpmākajām darbībām, kas veiktas normatīvo aktu un valsts pārvaldes un pašvaldību darbības sakārtošanā, lai nepieļautu līdzīgu traģēdiju atkārtosanos, kā arī par darbībām minētās traģēdijas seku novēršanā

Par komisijas secinājumiem
"Par pašvaldību uzdevumiem
ārkārtas situācijās"

Iepazīstoties ar Zolitūdes traģēdijas parlamentārās izmeklēšanas komisijas interneta vietnē publicētajiem secinājumiem "Par pašvaldību uzdevumiem ārkārtas situācijās" (turpmāk – Secinājumi), Iekšlietu ministrija vērš uzmanību uz šādiem jautājumiem.

Secinājumos tiek lietoti termini "ārkārtas situācija", "ārkārtas krīzes vadība", "ārkārtas stāvoklis", kas nav definēti tiesību aktos. Norādām, ka likumā "Par ārkārtējo situāciju un izņēmuma stāvokli" ir noteikts termins "ārkārtējā situācija". Ņemot vērā minēto, nav skaidrs, vai Secinājumu 5.1. apakšpunktā tiek paredzēts, ka likumā "Par ārkārtējo situāciju un izņēmuma stāvokli" būtu jānosaka jauns tiesiskais režīms – "ārkārtas stāvoklis", ko izsludinātu pašvaldības, vai arī jāpaplašina institūciju loks (iekļaujot pašvaldības), kas izsludinātu tiesisko režīmu "ārkārtējā situācija". Iekšlietu ministrija neatbalsta tiesību normas par pašvaldību tiesībām izsludināt ārkārtējo situāciju iekļaušanu minētajā likumā un norāda, ka, lai veicinātu katastrofas pārvaldīšanu bez ārkārtējās situācijas izsludināšanas, Civilās aizsardzības likuma 9. panta trešās daļas 3.punkts paredz pašvaldībai tiesības katastrofas vai tās draudu gadījumā ierobežot personu pulcēšanos un pārvietošanos attiecīgajā administratīvajā teritorijā vai tās daļā uz laiku līdz divām nedēļām. Savukārt likumprojektā "Civilās aizsardzības un katastrofu pārvaldīšanas likums" noteiktas pašvaldību domes tiesības lūgt Ministru prezidentu parņemt vietēja

SAEIMAS KANCELEJA

12-08-2015

Nr. 2/2080-12/15 Plkst. 16⁵³

mēroga katastrofas pārvaldīšanas koordinēšanu. Attiecībā uz Secinājumu 2.punktu norādām, ka Civilās aizsardzības likuma 9. panta otrā daļa nosaka pašvaldībām astoņus uzdevumus civilajā aizsardzībā (nevis ārkārtas situācijās, kā norādīts Secinājumu 2.punktā), tādejādi sniedzot skaidrojumu par likuma "Par pašvaldībām" 15. panta 18.punktā noteiktās autonomās funkcijas "piedalīties civilās aizsardzības pasākumu nodrošināšanā" īstenošanu.

Secinājumu 5.2. un 5.3. apakšpunkts paredz pašvaldību pilnvaru paplašināšanu civilās aizsardzības jomā, taču, lai secinājumi būtu pilnvērtīgi, būtu norādāms precīzāk, kādas tiesības pašvaldībām būtu jānosaka tiesību aktos par civilo aizsardzību.

Secinājumu 5.4.apakšpunktā minētais likuma "Par ārkārtējo situāciju un izņēmuma stāvokli" 18. pants attiecas uz izņēmuma stāvokli, kas nav saistāms ar katastrofu pārvaldīšanu (saskaņā ar minētā likuma 11. pantu izņēmuma stāvoklis izsludināms, ja valsti apdraud ārējais ienaidnieks vai valstī vai tās daļā ir izcēlušies vai draud izcelties iekšēji nemieri, kas apdraud demokrātisko valsts iekārtu). Ņemot vērā minēto, Secinājumu 5.4. apakšpunktu būtu nepieciešams pārskatīt.

Papildus iepriekš minētajam Iekšlietu ministrija aicina Secinājumus papildināt, ietverot informāciju par paveiktajām un turpmākajām darbībām normatīvo aktu un valsts pārvaldes un pašvaldību darbības sakārtošanā (informācija pielikumā), tai skaitā, attiecībā uz civilās aizsardzības sistēmas modernizēšanu, iekšlietu nozares dienestu materiāli tehniskās bāzes modernizēšanu, prevencijas pasākumiem valsts ugunsdrošības un civilās aizsardzības jomā un atlīdzības sistēmas amatpersonām ar speciālajām dienesta pakāpēm pilnveidošanu, apsardzes darbinieku apmācību un sertifikāciju.

Pielikumā: Informācija par paveiktajām un turpmākajām darbībām normatīvo aktu un valsts pārvaldes un pašvaldību darbības sakārtošanā uz 10 lappusēm.

Ministrs

R.Kozlovskis

Muižniece 67219313
Ilze.Muizniece@iem.gov.lv

Ludbārzs 67219079
Maigurs.Ludbarzs@iem.gov.lv

Baltmanis 67075818
Martins.Baltmanis@vugd.gov.lv

Informācija par paveiktajām un turpmākajām darbībām normatīvo aktu un valsts pārvaldes un pašvaldību darbības sakārtošanā

1. Galvenie secinājumi no Zolitūdes traģēdijas

Nav pieļaujama ēkas ekspluatācija, ja tajā tiek veikti būvdarbi, kas palielina vai var palielināt aprēķina slodzi uz pārsegumiem vai jumta konstrukcijām, kuras dēļ tās var zaudēt noturību. Šāda veida aizliegums pēc Zolitūdes traģēdijas tika iestrādāts Ministru kabineta 2014.gada 2.septembra noteikumu Nr.529 "Ēku būvnoteikumi" 133.punktā.

Nepieciešams paaugstināt sabiedrības izpratni par rīcību dažādos apdraudējumos, kā arī šīs rīcības īstenošanu, nevis ignorēšanu. Minēto izpratni ir iespējams veicināt, ieviešot mācību kursu „Cilvēkdrošība” vispārējās izglītības iestādēs un profesionālās izglītības iestādēs*, kā arī izplatot dažādus informatīvos materiālus iedzīvotājiem. Nepieciešams izveidot mācību poligону, kurā Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienestam un citām institūcijām, kas veic katastrofu pārvaldīšanas pasākumus, iegūtās teorētiskās zināšanas būtu iespējams pielietot praktiski, piemēram, imitētos ēku sagrauvumos veikt meklēšanu un glābšanu pilsētvidē.

Spēkā esošais normatīvais regulējums nenosaka pietiekami konkrēti apsardzes darbinieka pienākumus evakuācijas gadījumos, atskatot trauksmes signālam apsargājamā objektā.

2. Civilās aizsardzības sistēmas modernizēšana

Likumprojekts "Civilās aizsardzības un katastrofu pārvaldīšanas likums" (turpmāk – likumprojekts) 2014.gada 10.jūlijā tika izsludināts Valsts sekretāru sanāksmē (turpmāk – VSS), 2015.gada 14.jūlijā atbalstīts Ministru kabinetā un tika virzīts izskatīšanai Saeimā.

Likumprojekta **mērķis** ir izveidot vienotu civilās aizsardzības sistēmu un vienotus kvalitātes kritērijus rīcībai dažādās katastrofu situācijās. Likumprojekts nosaka tiesiskos un organizatoriskos civilās aizsardzības sistēmas darbības un katastrofas pārvaldīšanas **principus**, lai iespējami **maksimāli nodrošinātu** cilvēku, vides, infrastruktūras un īpašuma **drošību un aizsardzību**, kā arī **noteikt** civilās aizsardzības sistēmas un katastrofas pārvaldīšanas subjektu **kompetences**. Likumprojekts nosaka atbildīgās institūcijas, paredzot, ka civilās aizsardzības

* Saeima 2014.gada 22.maija sēdē apstiprināja Izglītības attīstības pamatnostādnes 2014.-2020.gadam, kurās paredzēto uzdevumu un pasākumu plānā iekļauts pasākums – "Cilvēkdrošības mācību materiālu izstrāde" ar izpildes termiņu 2020.gada II pusgads. Izglītības un zinātnes ministrija sadarbībā ar Iekšlietu ministriju ir sagatavojusi informatīvo ziņojumu "Par civilās aizsardzības kursa izmaksām, ieviešanas grafiku vispārējās izglītības iestādēs un profesionālās izglītības iestādēs", kura ietvaros izstrādāts mācību kursa „Cilvēkdrošība” izmaksu aprēķins (540 550 euro) un ieviešanas grafiks. Papildus Valsts izglītības satura centrs ir informējis Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienestu par to, ka š.g. rudenī plānota starpinstitūciju darba grupas sanāksme, lai izvērtētu kursa virzības jautājumus, tajā skaitā par iespējām piesaistīt ES fondu līdzekļus mācību kursa „Cilvēkdrošība” īstenošanai.

sistēmu uzrauga Ministru prezidents, bet vada Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests, reaģēšanas un seku likvidēšanas pasākumus notikuma vietā vada atbilstoši kompetencei – Valsts civilās aizsardzības plānā vai pašvaldību civilās aizsardzības plānos norādītās institūcijas amatpersona (darbu vadītājs), kurš arī pieņem lēmumu par iedzīvotāju evakuāciju, savukārt civilās aizsardzības uzdevumu izpildi pašvaldībā vada pašvaldības domes priekšsēdētājs (Pašvaldības civilās aizsardzības komisijas priekšsēdētājs). Tāpat likumprojekts paredz nodrošināt civilās aizsardzības sistēmas darbību atbilstoši vienotiem kvalitātes kritērijiem un metodikai. Iekšlietu ministrija sadarbībā ar citām institūcijām izstrādās valsts civilās aizsardzības plānu, tajā ietverot valsts civilās aizsardzības sistēmas nodrošināšanas pasākumus, kā arī sagatavos kritērijus un metodiķu pašvaldību civilās aizsardzības plānu izstrādei. Tāpat jāuzsver, ka likumprojektā paredzēts, ka pašvaldības domei ir tiesības lūgt Ministru prezidentu pārņemt vietēja mēroga katastrofas pārvaldīšanas koordinēšanu, ar mērķi īpašās situācijās nodrošināt nepieciešamo reaģēšanu.

Likumprojekts paredz **katastrofu pārvaldīšanas ciklu**, kas ietver preventīvos, gatavības, reaģēšanas, seku likvidēšanas un atjaunošanas pasākumus. Likumprojekts veidots, lai, pamatojoties uz **risku novērtēšanu**, tiktu plānoti nepieciešamie pasākumi, būtisku uzmanību pievēršot preventīvajiem un gatavības pasākumiem. Vienlaikus likumprojekts paredz noteikt **konkrētus pienākumus dažādām institūcijām** civilās aizsardzības un katastrofu pārvaldīšanas jomā. Ņemot vērā to, ka civilās aizsardzības plānu īstenošana nevar notikt bez pašvaldību iesaistes, likumprojektā iestrādāta norma, kas ļauj pašvaldībām piesaistīt privātpersonu resursus reaģēšanas un seku likvidēšanas pasākumu veikšanai. Pašlaik šādas tiesības ir tikai atbildīgajai institūcijai, kas ir vadošā attiecīgajā apdraudējumā. Tāpat jāuzsver, ka likumprojektā saistībā ar ēkām un būvēm noteikti infrastruktūras īpašnieku vai valdītāju pienākumi un tiesības, lai nodrošinātu drošu infrastruktūras ekspluatāciju.

Kopš izsludināšanas Valsts sekretāru sanāksmē notika intensīva likumprojekta saskaņošana ar iesaistītajām institūcijām, pašvaldībām, kā arī ekspertu līmenī. Vienlaikus jāuzsver, ka Iekšlietu ministrija un Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests organizēja vairākas tikšanās arī ar Latvijas Pašvaldību savienību un Latvijas Lielo pilsētu asociāciju, lai skaidrotu likuma būtību. Likumprojekts ir saskaņots ar visām iesaistītajām institūcijām, 2015.gada 14.jūlijā atbalstīts Ministru kabinetā un tika virzīts izskatīšanai Saeimā.

Vienlaikus, lai nodrošinātu labāku sadarbību starp institūcijām, kā arī identificētu problēmas dažādu civilās aizsardzības pasākumu īstenošanā, tiek organizētas valsts un reģionāla līmeņa civilās aizsardzības mācības. Iepriekšējās reģionāla līmeņa civilās aizsardzības mācības tika organizētas 2012. gadā - "REGEX 2012". Plānots, ka 2016. gadā tiks organizētas valsts līmeņa civilās aizsardzības mācības. Lai sekmīgi organizētu šīs mācības, Iekšlietu ministrija ir iesniegusi Finanšu ministrijā jaunās politikas iniciatīvas, paredzot finansējumu iniciatīvai "Kompleksās civilās aizsardzības mācības STORMEX 2016".

Attiecībā uz civilās aizsardzības sistēmas pilnveidošanas instrumentu, Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests apsver iespēju, ka laika posmā no 2017.-2020.

gadam Eiropas Savienības civilās aizsardzības mehānisma ietvaros tiks iesniegts pieteikums Eiropas Komisijas programmai, lai veiktu brīvprātīgu nacionālo katastrofu pārvaldīšanas spēju novērtēšanu.

3. Iekšlietu nozares dienestu materiāli tehniskās bāzes modernizēšana

1) Ārkārtas palīdzības dienesta vienotās tehnoloģiskās platformas 112 ieviešana

Eiropas Savienības fondu 2014.-2020. gada plānošanas perioda ietvaros Iekšlietu ministrija ir paredzējusi īstenot pasākumu "Vienota kontaktu centra platforma operatīvo dienestu darba atbalstam un publisko pakalpojumu piegādei", kas paredz tālruņa 112 vienotās tehnoloģiskās platformas izveidošanu atbilstoši Eiropas Savienības standartiem. Lai nodrošinātu minētā pasākuma īstenošanu, Iekšlietu ministrija sagatavoja koncepcijas projektu "Vienota kontaktu centra platforma operatīvo dienestu darba atbalstam un publisko pakalpojumu piegādei" (turpmāk – 112 projekts), paredzot kopējo plānoto finansējumu 12,5 milj. euro apmērā, un iesniedza to saskaņošanai ar Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministriju. Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija 112 projektu konceptuāli ir atbalstījusi, taču sakarā ar Eiropas Reģionālās attīstības fonda (turpmāk – ERAF) līdzekļu nepietiekamo apjomu, lai īstenotu visu ministriju pieteiktos projektus, šobrīd vēl līdz galam nav skaidrs, vai 112 projektam tiks piešķirts plānotais finansējums pilnā apmērā. Šobrīd plānots, ka jautājums par 112 projektam piešķiramā finansējuma apjomu tiks skatīts jau atkārtoti Ministru prezidenta vadītās Informācijas sabiedrības padomes nākamajā sēdē š.g. augusta beigās, attiecībā uz Iekšlietu ministrijas kompetenci būs izskatīts jautājums par "e-lietas" projekta īstenošanai piešķiramo finansējuma apjomu no ERAF līdzekļiem.

Plānots, ka eCall jeb vienota autoavāriju glābšanas zvanu sistēma darbosies visā Eiropas Savienībā un nelaimes gadījumā automātiski ziņos glābšanas dienestiem. Iekšlietu ministrija, atbilstoši ar Ministru kabineta 2015. gada 16. marta rīkojumu Nr.124 "Par likumprojekta "Par vidēja termiņa budžeta ietvaru 2016., 2017. un 2018. gadam" un likumprojekta "Par valsts budžetu 2016. gadam" sagatavošanas grafiku" apstiprinātajam laika grafikam, Finanšu ministrijā un Pārresoru koordinācijas centrā ir iesniegusi jaunās politikas iniciatīvu, paredzot finansējumu iniciatīvai eCall izsaukumu pieņemšana un apstrāde VUDG 112 zvanu centrā".

2) Iekšlietu ministrijas sistēmas iestāžu mācību poligonu izveidošana

Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta mācību poligona neesamība būtiski ietekmē ugunsdzēsēju veikto glābšanas darbu kvalitāti. Šobrīd vienīgā iespēja mācību organizēšanā ir asfaltēts laukums. Līdz ar to Iekšlietu ministrija ir atbalstījusi Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta ideju par mācību poligona izveidošanu Iekšlietu ministrijas padotībā esošo iestāžu vajadzībām, kur varētu arī organizēt starpinstitūciju praktiskās nodarbības. Papildus Valsts ugunsdzēsības un

glābšanas dienests ir izveidojis darba grupu, lai sagatavotu tehnisko specifikāciju, kā arī nepieciešamo finanšu līdzekļu aprēķinu mācību poligona izveidei.

3) VUGD materiāli tehniskās bāzes modernizācija

a) VUGD depo ēku būvniecība, pārbūve un atjaunošana

Prioritārs jautājums ir Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta teritoriālo struktūrvienību tīkla attīstība, lai samazinātu ierašanās laiku, nodrošinot iedzīvotājus ar savlaicīgu un kvalificētu palīdzību.

2014. gada 4. decembrī Cēsīs tika atklāta Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta depo jaunbūve. Šis ir pirmais depo Latvijā, kas atbilstoši Eiropas Savienības standartiem projektēts un uzcelts tieši ugunsdzēsēju darba vajadzībām. Jaunais depo ir mūsdienīga tehniskā bāze ugunsdzēsējiem, kuri ikdienā rūpējas par Cēsu un arī Vidzemes reģiona drošību. Iepriekš ugunsdzēsēji strādāja tikai speciāli pielāgotās telpās. Līdz ar šī depo izbūvi uzlabosies gan ugunsdzēsēju reaģēšanas spējas, gan drošība Cēsīs un Vidzemes reģionā.

2015. gada 10. jūnijā tika atklāta Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta Vidzemes reģiona brigādes Valkas daļas jaunuzceltā depo ēka. Šī ir otrā Eiropas Savienības prasībām atbilstošā ugunsdzēsības depo kompleksa jaunbūve, kura uzcelta atjaunotās Latvijas neatkarības laikā. Depo ēka celta Igaunijas – Latvijas pārrobežu sadarbības programmas projekta “Pārrobežas rīcības spēju attīstīšana, veicot kopīgas katastrofu seku likvidēšanas aktivitātes skarbos vides apstākļos” ietvaros, piesaistot Eiropas Savienības līdzfinansējumu.

Jāatzīmē, ka ar Ministru kabineta 2013. gada 16. septembra rīkojumu Nr. 416 “Par ilgtermiņa saistībām Iekšlietu ministrijai depo ēku būvniecībai, rekonstrukcijai vai renovācijai” Iekšlietu ministrijai atļauts uzņemties ilgtermiņa saistības 2015.-2017.gadam, kas nepārsniedz 11 525 262 euro Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta depo ēku būvniecībai, pārbūvei vai atjaunošanai. Lai izpildītu Ministru kabineta rīkojumu, šobrīd veikti un plānoti šādi darbi:

- Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta *Vidzemes reģiona brigādes Valkas daļas Smiltenes posteņa ugunsdzēsības depo* – izstrādāts un saskaņots tehniskais uzdevums projektēšanai, sagatavota tehniskā specifikācija projektēšanai, izsludināts iepirkums par būvprojekta izstrādāšanu un veikta iepirkuma procedūra. 2015. gada 16. martā noslēgts pakalpojuma līgums par būvprojekta izstrādi. Pēc tehniskā projekta izstrādes līdz 2015. gada 20. septembrim plānots izsludināt iepirkuma procedūru un uzsākt jaunu Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta depo ēkas būvniecību Smiltēnē.

- Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta *Vidzemes reģiona brigādes Alūksnes daļas Apes posteņa ugunsdzēsības depo* – izstrādāts un saskaņots tehniskais uzdevums projektēšanai, sagatavota tehniskā specifikācija projektēšanai un izsludināts iepirkums par būvprojekta izstrādāšanu, veikta iepirkuma procedūra. 2015. gada 9. martā noslēgts pakalpojuma līgums par būvprojekta izstrādi. Pēc tehniskā projekta izstrādes līdz 2015. gada 20. septembrim plānots izsludināt

iepirkuma procedūru un uzsākt jaunu Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta depo ēkas būvniecību Apē.

- Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta *Rīgas reģiona pārvaldes 2.daļas ugunsdzēsības depo, Jaunpils iela b/n, Rīga* – izstrādāts un saskaņots tehniskais uzdevums projektēšanai, sagatavota tehniskā specifikācija projektēšanai un izsludināts iepirkums par būvprojekta izstrādāšanu, veikta iepirkuma procedūra (iepirkuma identifikācijas numurs IeM NVA2015/8). Pēc tehniskā projekta izstrādes līdz 2016. gada 5. maijam plānots izsludināt iepirkuma procedūru un uzsākt jaunu Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta depo ēkas būvniecību Rīgā, Jaunpils ielā b/n.

- Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta *Rīgas reģiona pārvaldes 7.daļas ugunsdzēsības depo Tvaika iela 7, Rīga, šļūteņu žāvēšanas torņa rekonstrukcija* – izstrādāts un saskaņots tehniskais projekts, veikta iepirkuma procedūra par Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta depo šļūteņu žāvēšanas torņa Tvaika ielā 7, Rīgā pārbūvi. 2014. gada 8. oktobrī noslēgts līgums par šļūteņu žāvēšanas torņa Tvaika ielā 7, Rīgā pārbūvi. Noslēgts līgums par būvuzraudzības veikšanu, kā arī noslēgts līgums par autoruzraudzību. 2015. gada 2. aprīlī pārbūve ir pabeigta, sagatavota un iesniegta dokumentācija Rīgas pilsētas būvvaldē par objekta pieņemšanu ekspluatācijā.

- Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta *Kurzemes reģiona Kuldīgas daļas Skrundas posteņa ugunsdzēsības depo* – izstrādāts un saskaņots tehniskais uzdevums projektēšanai, sagatavota tehniskā specifikācija projektēšanai un izsludināts iepirkums par būvprojekta izstrādāšanu, veikta iepirkuma procedūra. 2015. gada 17. jūnijā noslēgts pakalpojuma līgums par būvprojekta izstrādi. Pēc tehniskā projekta izstrādes līdz 2016. gada 4. janvārim plānots izsludināt iepirkuma procedūru un uzsākt jaunu Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta depo ēkas būvniecību Skrundā.

- Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta *Vidzemes reģiona brigādes Madonas daļas Ērgļu posteņa ugunsdzēsības depo* – izstrādāts un saskaņots tehniskais uzdevums projektēšanai, sagatavota tehniskā specifikācija projektēšanai un izsludināts iepirkums par būvprojekta izstrādāšanu, veikta iepirkuma procedūra. 2015. gada 1. jūnijā noslēgts pakalpojuma līgums par būvprojekta izstrādi. Pēc tehniskā projekta izstrādes līdz 2015. gada 20. decembrim plānots izsludināt iepirkuma procedūru un uzsākt jaunu Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta depo ēkas būvniecību Ērgļos.

b) VUGD speciālo ugunsdzēsības un glābšanas automobiļu iegāde

Lai nodrošinātu savlaicīgas un kvalificētas palīdzības sniegšanu veicot ugunsgrēku dzēšanu un glābšanas darbus, ar Ministru kabineta 2013. gada 1. oktobra rīkojumu Nr.449 "Par ilgtermiņa saistībām Iekšlietu ministrijai speciālo ugunsdzēsības un glābšanas transportlīdzekļu iegādei" Iekšlietu ministrijai atļauts uzņemties ilgtermiņa saistības 2014.-2018. gadam, kas nepārsniedz 36 286 423 euro speciālo ugunsdzēsības un glābšanas transportlīdzekļu iegādei, paredzot ugunsdzēsības autocisternu (57.gab.), autopacēlāju (2 gab.), autokāpņu (12 gab.),

glābšanas darbu automobiļu (9 gab.), ķīmisko avāriju automobiļu (6 gab.), ūdenslīdēju automobiļu (4 gab.), konteineru sistēmu (3 gab.) iegādi. Saskaņā ar atklātā konkursa „Speciālo ugunsdzēsības un glābšanas transportlīdzekļu – autocisternu, iegāde 2014.-2018. gadā” (iepirkuma identifikācijas numurs IeM NVA 2014/17) daļu - autocisternas 4x4 un atklātā konkursa „Speciālo ugunsdzēsības un glābšanas transportlīdzekļu – autokāpņu, iegāde 2014.-2018. gadā” (iepirkuma identifikācijas numurs IeM NVA 2014/41) rezultātiem ir noslēgti piegādes līgumi par 14 autokāpnēm un 41 autocisternu. Saskaņā ar atklātā konkursa „Speciālo ugunsdzēsības un glābšanas transportlīdzekļu – autocisternu, iegāde 2014.-2018. gadā” (iepirkuma identifikācijas numurs IeM NVA 2014/17) daļu - autocisternas 6x6 2015. gada 26. maijā ir noslēgta vispārīgā vienošanās.

2015. gada augustā plānots izsludināt iepirkumu par nākamo speciālo ugunsdzēsības un glābšanas transportlīdzekļu iegādi 2016.- 2018. gadam.

4. Prevencijas pasākumi valsts ugunsdrošības un civilās aizsardzības jomā

Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests iedzīvotāju informēšanai izmanto dažādas komunikācijas formas – informācija Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta interneta vietnē, bukletu izdole dažādām iedzīvotāju grupām, atvērto durvju dienu rīkošana, lekciju un praktisko nodarbību vadīšana izglītības iestādēs, lekciju vadīšana komersantiem atbilstoši pieprasījumam, atbilžu sniegšana uz iedzīvotāju iesniegumiem. Ministru kabineta 2015. gada 30. jūnija sēdē tika izskatīts un atbalstīts Iekšlietu ministrijas informatīvais ziņojums “Par informatīviem materiāliem sabiedrībai par rīcību ārkārtas gadījumos”, kas paredz informatīvo materiālu par rīcību ārkārtas gadījumos sagatavošanu un izplatīšanu. Latvijā iedzīvotājiem atbilstoši Civilās aizsardzības likumam jau pirms vairākiem gadiem par rīcību dažādos apdraudējumos tika sagatavota informācija bukletu veidā, ko veica Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests, kā arī vairākas pašvaldības. Iedzīvotāju informēšanu veikušas arī citas valsts institūcijas atbilstoši savai darbības jomai, piemēram, Nacionālo bruņoto spēku Jūras spēku flotiles Krasta apsardzes dienests, Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienests, Pārtikas un veterinārais dienests un citi. Iekšlietu ministrija, ņemot vērā gan iedzīvotāju interesi par informatīviem materiāliem attiecībā uz rīcību ārkārtas gadījumos, gan to, ka arī citās Eiropas Savienības un pasaules valstīs civilās aizsardzības sistēmas ietvaros tiek izplatīta informācija atbilstoši apdraudējumiem, kas ir raksturīgi attiecīgajās teritorijās, uzskata, ka nepieciešams turpināt esošās iestrādes un atkārtoti izplatīt jau sagatavotu informatīvo materiālu iedzīvotājiem, to precizējot un pilnveidojot. Iekšlietu ministrijas ieskatā informatīvo materiālu iedzīvotājiem iespējamie efektīvākie izplatīšanas veidi ir to izvietošana valsts un pašvaldības iestādēs, paredzot arī informatīvo materiālu (bukletu) izplatīšanu iestāžu apmeklētājiem, kā arī pasākumos, ko rīko iestādes vai kuros tās piedalās, kā arī informatīvā materiāla iedzīvotājiem ievietošana elektroniskā formātā valsts iestāžu un pašvaldību mājaslapās.

Iekšlietu ministrija ir iesniegusi Finanšu ministrijā un Pārresoru koordinācijas centrā jaunās politikas iniciatīvas, paredzot finansējumu iniciatīvai

“Informatīvi izglītojošas kampaņas sabiedrības informēšanai un izglītošanai par vispārējas drošības un ugunsdrošības jautājumiem organizēšana un ugunsdzēsēja glābēja profesijas popularizēšana”.

Apmācību civilās aizsardzības jomā reglamentē Ministru kabineta 2007.gada 11.septembra noteikumi Nr.612 “Minimālās prasības civilās aizsardzības kursa saturam un nodarbināto civilās aizsardzības apmācības saturam” kur pastāv šādi apmācības veidi:

- civilās aizsardzības kurss vispārējās un profesionālās izglītības procesā;
- civilās aizsardzības kurss augstskolās, kur civilās aizsardzības kursa apjomu studējošajiem atkarībā no studējošo specialitātes, saskaņojot ar Iekšlietu ministriju, nosaka attiecīgās augstskolas vadītājs. Divdesmit trijās augstskolās programma ir saskaņota un notiek apmācības process, savukārt trīspadsmit augstskolas programmu ir iesniegušas saskaņošanai, bet nepieciešams veikt precizējumus, līdz ar to arī apmācības process nenotiek;
- civilās aizsardzības apmācība nodarbinātajam, kur apjomu personām, kuras nodarbinātas pie komersanta, vai iestāžu darbiniekiem nosaka komercsabiedrības vadītājs, individuālais komersants vai iestādes vadītājs. Minēto apmācību var nodrošināt divpadsmit komersanti, kuriem ar Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienestu ir saskaņota apmācības programma, vai arī pati komercsabiedrība vai iestāde.

Vienlaikus Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests organizē un veic apmācību pašvaldību civilās aizsardzības komisijās ar četrus gadu regularitāti. Tās sastāv no 7 stundu apmācības programmas, kuru ir apstiprinājis Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta priekšnieks – 6 stundas tiek veikta teorētiskā apmācība un 1 stundu teorētiskās civilās aizsardzības mācības par vienu no apdraudējumiem (plūdi, vētra, elektrotīklu bojājumi, epizootija, bīstamo ķīmisko vielu noplūde).

5. Atbildības sistēmas amatpersonām ar speciālajām dienesta pakāpēm pilnveidošana

Darba samaksas sistēmas pilnveidošanas un darba samaksas paaugstināšanas amatpersonām ar speciālajām dienesta pakāpēm mērķis ir nodrošināt motivāciju uzsākt un turpināt dienestu Iekšlietu ministrijas sistēmas iestādēs, paaugstināt kvalifikāciju un virzīties pa karjeras kāpnēm, nosakot līdzīgu darba samaksu par vienādas sarežģītības dienesta pienākumu izpildi, kā arī darba samaksas sistēmas caurspīdīgums. Minētā pasākuma ieviešanas virsmērķis ir pakalpojuma sniegšanas sabiedrībai kvalitātes uzlabošana un valsts iekšējās drošības un sabiedriskās kārtības stiprināšana.

Atbilstoši koncepcijai par jaunu darba samaksas sistēmu Iekšlietu ministrijas sistēmas iestāžu un Ieslodzījuma vietu pārvaldes amatpersonām ar speciālajām dienesta pakāpēm (atbalstīta ar Ministru kabineta 2013.gada 27.decembra rīkojumu Nr.675), ievērojot valsts budžeta iespējas, darba samaksu amatpersonām ar speciālajām dienesta pakāpēm (Valsts policijā, Valsts robežsardzē, Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienestā, kā arī Ieslodzījuma vietu

pārvaldē) atbilstoši Ministru kabinetā apstiprinātajam risinājumam plānots paaugstināt no 2016. gada 1. janvāra. Iekšlietu ministrija ir iesniegusi Finanšu ministrijā un Pārresoru koordinācijas centrā jaunās politikas iniciatīvas, paredzot finansējumu iniciatīvai "Jaunas darba samaksas sistēmas ieviešana Iekšlietu ministrijas sistēmas iestāžu un Ieslodzījuma vietu pārvaldes amatpersonām ar speciālajām dienesta pakāpēm".

6. Apsardzes darbinieku apmācība un sertifikācija

Jāpiekrīt Saeimas Parlamentārās izmeklēšanas komisijas secinājumam, ka spēkā esošais normatīvais regulējums nenosaka pietiekami konkrēti apsarga pienākumus ārkārtas gadījumos, kā arī atskanot trauksmes signālam, un pamatā darbojas tikai apsargājamā objekta iekšējie kārtības noteikumi.

Saeimas Parlamentārās izmeklēšanas komisijas priekšlikums par to, ka būtu nepieciešams normatīvā līmenī noteikt skaidru un vienveidīgu apsargu rīcību trauksmes gadījumā sabiedriskās (publiskās) telpās, kur atrodas cilvēki, un apsargiem būtu jānosaka obligāts pienākums nekavējoties veikt cilvēku evakuāciju, izslēdzot viņu līdzšinējo rīcības brīvību ārkārtas situācijās, ir īstenojams, izdarot grozījumus Apsardzes darbības likumā, bet, iespējams, nerisina problēmu pilnībā. Nosakot normatīvajos aktos (piemēram, Apsardzes darbības likumā) apsardzes darbiniekiem pienākumu trauksmes gadījumā nekavējoties veikt cilvēku evakuāciju sabiedriskās (publiskās) telpās, kur atrodas cilvēki, būtu jāņem vērā arī vairāki aspekti.

Atsevišķās sabiedriskās (publiskās) telpās, kur atrodas cilvēki, var arī nebūt apsardzes darbinieka. Piemēram, neliels veikals, kafejnīca, frizētava, ražošanas objekts utt. arī ietilpst lietotajā jēdzienā "sabiedriska (publiska) telpa, kur atrodas cilvēki". Neviens normatīvais akts neuzliek pienākumu uzņēmumiem, iestādēm un organizācijām obligāti algot vienu vai vairākus apsardzes darbiniekus (izveidot iekšējās drošības dienestu) (atšķirībā no pienākuma norīkot darba aizsardzības speciālistu) vai izmantot apsardzes komersantu pakalpojumus (apšaubāmi, ka ar likumu juridiskajām personām varēs uzlikt šādu pienākumu). Līdz ar to ir objekti, kuros atrodas cilvēki, bet kuros nav apsardzes darbinieku, vai apsardzes darbinieku tajos nav to darbības laikā, bet ir tikai pēc to slēgšanas. Tāpat ir objekti, kuros apsardzes un ugunsdrošības signalizācija tiek ieslēgta pēc darba laika, objektu slēdzot, bet tā darba laikā, kad telpās ir arī cilvēki, apsardzes komersanta norīkojumu ierašanās nav paredzēta.

Minētais vedina domāt, ka cilvēku evakuācijas jautājums galvenokārt ir paša objekta īpašnieka (darba devēja) atbildības jautājums, kas šobrīd, kaut nepietiekami un neprecīzi, arī tiek risināts ar darba aizsardzības speciālista institūtu.

Normatīvajos aktos nav arī noteikts, cik daudz apsardzes darbinieku jābūt konkrētā objektā (lai varētu īstenot cilvēku evakuāciju u.c. ar to saistītos un nesaistītos pasākumus).

Apsardzes komersanti, kas veic tirdzniecības centru apsardzi, (tai skaitā komersanti, kuri ir arī apsardzes nozari pārstāvošo asociāciju biedri) šobrīd nespēj

ievērot Apsardzes darbības likuma prasības, nodarbināt personas, kuras ir saņēmušas apsardzes sertifikātus, proti, kuras ir izgājušas noteiktu apmācību, apliecinājušas zināšanas, nokārtojot kvalifikācijas pārbaudījumu, un uz kurām neattiecas likumā noteiktie ierobežojumi. Pildot apsardzes pakalpojuma līguma saistības, apsardzes komersanti nodarbina personas bez apsardzes sertifikātiem – ēkas un teritoriju uzraugus u.c. personas.

Valsts policijas Galvenās kārtības policijas pārvaldes KKP Licencēšanas un atļauju sistēmas biroja darbinieki, 2015.gada maijā un jūnijā veica pārbaudes 30 objektos tirdzniecības centros. Pārbaudāmo objektu apsardzi veica SIA "RECRUIT", AS "G4S LATVIA", SIA "GRIGS AG", SIA "SECURE SOLUTIONS LATVIA", SIA "EUROCASH1". Pārbaūžu laikā tika pārbaudīti 112 apsardzes komersantu darbinieki, no kuriem 42 darbinieki bija bez sertifikātiem, lielākoties noformēti kā ēkas uzraugi, dežuranti vai apsardzes departamenta darbinieki, tikai 5 objektos visiem darbiniekiem bija apsardzes sertifikāti, 7 objektos nevienam no darbiniekiem nebija apsardzes sertifikāta. Turklāt atsevišķi komersanti neatzīst savus pārkāpumus (minētos, kā arī cita veida pārkāpumus) un meklē risinājums, kā izvairīties no atbildības un normatīvo aktu prasību izpildes. Kā vienu no iemesliem, kāpēc apsardzes pakalpojumi netiek nodrošināti ar sertificētiem apsardzes darbiniekiem, apsardzes komersanti min darbaspēka trūkumu un lielu kadru mainību (iespējams, ka iemesls tam ir apsardzes darbiniekiem piedāvātais atalgojuma apmērs. Zināms, ka tas ir zemāks nekā citās valstīs šādu objektu apsardzē, jo komersants patur sev lielāku peļņas daļu no līguma, nevis novirza darba samaksai). Pie šādas apsardzes komersantu attieksmes ir apšaubāms, ka būs iespējams ieviest diferencētu apsardzes sertifikācijas sistēmu un apsardzes darbinieku apmācību saskaņā ar profesijas standartu.

Saeimas Parlamentārās izmeklēšanas komisija, balstoties uz Latvijas Drošības biznesa asociācijas 19.05.2015. vēstuli Nr. 10/15, secinājusi, ka apsardzes darbības kvalifikācijas pārbaudījumā galvenais uzsvars tiek likts uz uzbrukuma atvairīšanas un aizturēšanas taktiku, un līdz ar to tas nozīmē, ka līdzšinējā sertifikācijas sistēma ir nelietderīga, jo tā objektīvi neatspoguļo personāla sagatavotību amata pienākumu veikšanai, līdz ar to apsardzes darbinieku sertifikācijas sistēmā būtu jāievieš kvalifikācija dažāda līmeņa amatos ar diferencētu tiesību un pienākumu apjomu atkarībā no iegūtās kvalifikācijas.

Būtu jānošķir sertifikātu izsniegšana, kas ir Valsts policijas kompetence no kvalifikācijas pārbaudes, kas būtu jāuztic apsardzes nozares nevalstiskajām organizācijām.

Profesionālās pilnveides programmā „Apsardzes darbs” ir ietverti šādi mācību priekšmeti: Apsardzes darbības tiesiskais regulējums – 26 stundas, Apsardzes taktika – 20 stundas, Tehniskie līdzekļi apsardzē – 18 stundas, Šaujamo ierociņu un speciālie līdzekļi – 10 stundas, Saskarsmes psiholoģija – 12 stundas, Speciālo cīņas paņēmieni pielietošanas pamati – 72 stundas un noslēguma pārbaudījums - 2 stundas.

Ministru kabineta 2014.gada 2.decembra noteikumu Nr.742 „Apsardzes sertifikātu izsniegšanas noteikumi” 10.punkts paredz, ka apsardzes darbības kvalifikācijas pārbaudījums sastāv no praktisko iemaņu pārbaudes uzbrukuma

atvairīšanas un aizturēšanas taktikā (praktisko iemaņu pārbaudes) un teorētisko zināšanu pārbaudes. Tātad uzbrukuma atvairīšanas un aizturēšanas taktikai profesionālās pilnveides programmā „Apsardzes darbs” ir paredzētas 72 stundas.

Apmācība sniedz zināšanas par apsardzes darbību reglamentējošo normatīvo aktu prasībām, t.sk. apsardzes darbinieku tiesībām un pienākumiem, par dažādu objektu apsardzes veidiem, par apsardzes darba organizāciju atbilstoši spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem, kā arī par apsardzes tehniskām sistēmām, apsardzes darbībā izmantojamajiem tehniskajiem līdzekļiem u.c. Neatkarīgi no mācību programmas, apmācībā nevar sagatavot apsardzes darbinieku darbam konkrētā objektā, jo objekti ir visdažādākie, katrs ar savu specifiku un vienmēr būs nepieciešama papildus apmācība darba vietā.

Priekšlikums ieviest apsardzes darbinieku sertifikācijas sistēmā kvalifikāciju dažāda līmeņa amatos ar diferencētu tiesību un pienākumu apjomu atkarībā no iegūtās kvalifikācijas būtu papildus izvērtējams. Šādā gadījumā būtu jānosaka, kāda līmeņa kvalifikācija ir nepieciešama noteiktu objektu apsardzei. Šāda kārtība atvieglotu apsardzes sertifikāta saņemšanu tām personām, kurām šobrīd ir grūtības saņemt apsardzes sertifikātu esošajā kārtībā, taču sarežģītu sertifikācijas procesu. Turklāt jārēķinās, ka apsardzes komersanti pamatā nodarbinās personas ar zemāko kvalifikāciju, jo, kā liecina Valsts policijas pārbaudes, jau šobrīd ir grūtības nodarbināt sertificētus apsardzes darbiniekus. Minētā secinājuma (priekšlikuma) ieviešana prasītu būtiskas izmaiņas normatīvajā regulējumā.

Secinājums (priekšlikums) nošķir sertifikātu izsniegšanu, kas ir Valsts policijas kompetence no kvalifikācijas pārbaudes, kas būtu jāuztic apsardzes nozares nevalstiskajām organizācijām, rada bažas, vai apsardzes nozare varēs to īstenot. Šobrīd apsardzes asociācijas nevar vienoties par apsardzes darbinieka profesijas standartu. Ja apsardzes nozares nevalstiskajām organizācijām dotu tiesības pieņemt apsardzes darbības kvalifikācijas pārbaudījumu, jārēķinās ar risku, ka ar šāda rīka palīdzību tiks risināts sertificētu kadru trūkuma jautājums, proti, personas tiks viegli eksaminētas (“laistas cauri”), lai apsardzes komersanti varētu nodarbināt sertificētus darbiniekus, ko šobrīd nespēj, par ko tiek uzlikti administratīvie sodi. Pastāv risks, ka šāda kārtība pazeminās apsardzes darbinieku kvalifikāciju, nevis uzlabos. Jo problēma nav apsardzes darbības kvalifikācijas pārbaudījumā (šobrīd ir ieviesta jauna kārtība – testa sistēma, kas izskauž subjektīvismu u.c.) un pat ne mācību programmā, bet gan apmācības procesā, ko īsteno licencētie mācību centri, kā arī pašu personu nevēlēšanās apmeklēt kursus tādā apjomā, kādā tas būtu nepieciešams.